

Forslag til:

Inatsisartutlov om beskyttelse af whistleblowere i Grønland

Kapitel 1

Anvendelsesområde og definitioner

§ 1. Inatsisartutloven finder anvendelse på indberetninger, som vedrører alvorlige lovovertrædelser eller øvrige alvorlige forhold jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Inatsisartutloven finder ikke anvendelse på indberetninger om overtrædelser af udbudsreglerne vedrørende forsvars- eller sikkerhedsmæssige aspekter.

Stk. 3. Inatsisartutloven finder endvidere ikke anvendelse på følgende:

- 1) Oplysninger, som er omfattet af advokaters tavshedspligt i henhold til Retsplejelov for Grønland § 81.
- 2) Oplysninger, som er omfattet af sundhedspersoners tavshedspligt i henhold til landstingsforordning om patienters retsstilling § 23.
- 3) Oplysninger om rettens rådslagning og afstemning, som er omfattet af tavshedspligt.
- 4) Sager inden for kriminalloven.

§ 2. Særlige regler om indberetning af overtrædelser, der er fastsat i medfør af sektorspecifikke regler, finder fortsat anvendelse.

Stk. 2. Reglerne i denne lov supplerer de i 1. pkt. nævnte regler, i det omfang et forhold ikke er ufravigeligt reguleret.

§ 3. I denne Inatsisartutlov forstås ved:

- 1) Overtrædelser: Handlinger eller undladelser, der:
 - a) udgør en alvorlig lovovertrædelse eller et i øvrigt alvorligt forhold, jf. § 1, stk. 1, eller
 - b) gør det muligt at omgå formålet med de regler, som henhører under Inatsisartutlovens anvendelsesområde, jf. § 1, stk. 1.
- 2) Oplysninger om overtrædelser: Enhver oplysning, herunder rimelig mistanke, om faktiske eller potentielle overtrædelser, som har fundet sted eller med stor sandsynlighed vil finde sted i den organisation, hvor whistlebloweren arbejder eller har arbejdet, eller i en anden organisation, som whistlebloweren er eller var i kontakt med via sit arbejde, og om forsøg på at skjule sådanne overtrædelser.
- 3) Indberetning: Mundtlig eller skriftlig meddelelse af oplysninger om overtrædelser.
- 4) Intern indberetning: Mundtlig eller skriftlig meddelelse af oplysninger om overtrædelser til en intern whistleblowerordning i den private sektor.

- 5) Ekstern indberetning: Mundtlig eller skriftlig meddelelse af oplysninger om overtrædelser til en ekstern whistleblowerordning omfattet af denne inatsisartutlov.
- 6) Offentliggørelse: Det forhold, at oplysninger om overtrædelser gøres offentligt tilgængelige.
- 7) Whistleblower: En fysisk person, der foretager indberetning eller offentliggørelse af oplysninger om overtrædelser, eller øvrige alvorlige forhold, som personen har fået adgang til i forbindelse med vedkommendes arbejdsrelaterede aktiviteter.
- 8) Formidler: En fysisk person, der bistår en whistleblower med indberetningsprocessen i en arbejdsrelateret sammenhæng, og hvis bistand bør være fortrolig.
- 9) Arbejdsrelateret sammenhæng: Nuværende eller tidligere arbejdsaktiviteter i den private eller offentlige sektor uanset disse aktiviteter art, hvor personer skaffer sig adgang til oplysninger om overtrædelser, og hvor disse personer kunne risikere at blive udsat for repressalier, hvis de indberettede sådanne oplysninger.
- 10) Berørt person: En fysisk eller juridisk person, der i indberetningen eller offentliggørelsen angives som en person, til hvem overtrædelser kan henregnes, eller som nævnte person har en tilknytning til.
- 11) Repressalier: Enhver direkte eller indirekte handling eller undladelse, som finder sted i en arbejdsrelateret sammenhæng, der er en følge af intern eller ekstern indberetning eller af offentliggørelse og som forårsager eller kan forårsage whistlebloweren uberettiget skade.
- 12) Opfølgning: Ethvert tiltag truffet af modtageren af en indberetning eller den kompetente myndighed til at vurdere rigtigheden af de påstande, der fremsættes i indberetningen, og, hvor det er relevant, til at imødegå den indberettede overtrædelse, herunder via tiltag såsom en intern undersøgelse, en efterforskning, retsforfølgning, et søgsmål om tilbagesøgning af midler eller sagsafslutning.
- 13) Feedback: Meddelelse til whistlebloweren om opfølgning og om begrundelsen for en sådan opfølgning.
- 14) Den offentlige sektor: Alle juridiske enheder, som er omfattet af lov om sagsbehandling i den offentlige forvaltning § 1, stk. 1. Det fremgår af lov om sagsbehandling i den offentlige forvaltning § 1, stk. 1, at loven gælder for alle dele af den offentlige forvaltning. Enhver juridisk enhed, der er omfattet af sagsbehandling i den offentlige forvaltning § 1, stk. 1, er således omfattet af den offentlige sektor efter denne lov. Den offentlige sektor omfatter endvidere Inatsisartut og hertil hørende institutioner. Rigs-myndighederne i Grønland inkl. domstolene er ikke omfattet af loven.
- 15) Den private sektor: Enhver anden juridisk enhed, som ikke er omfattet af loven om sagsbehandling i den offentlige forvaltning § 1, stk. 1, og som ikke hører under Inatsisartut, og hertil hørende institutioner eller de danske statslige institutioner i Grønland, deriblandt domstolene.

Forholdet til aftale

§ 4. Inatsisartutloven kan ikke ved aftale fraviges til skade for whistlebloweren eller berørte personer.

Kapitel 2

Betingelser for beskyttelse af whistleblowere og beskyttelsens indhold

§ 5. Inatsisartutloven finder anvendelse for en whistleblower, der foretager følgende:

- 1) Indberetning til en intern whistleblowerordning i overensstemmelse med kapitel 3.
- 2) Indberetning til en ekstern whistleblowerordning i overensstemmelse med kapitel 4.

Stk. 2. Inatsisartutloven finder anvendelse ved offentliggørelse foretaget af en whistleblower i følgende tilfælde:

- 1) Når den whistleblower, der foretager offentliggørelsen, først har foretaget intern og ekstern indberetning eller direkte ekstern indberetning i overensstemmelse med kapitel 3 og 4, uden at den relevante whistleblowerenhed har truffet passende tiltag som reaktion på indberetningen inden for den frist, der er fastsat i § 12, stk. 2, nr. 3, og § 18, stk. 2, nr. 3.
- 2) Når den whistleblower, der foretager offentliggørelsen, har rimelig grund til at antage, at overtrædelsen kan udgøre en overhængende eller åbenbar fare for offentlighedens interesser.
- 3) Når den whistleblower, der foretager offentliggørelsen, har rimelig grund til at antage, at der i tilfælde af indberetning til en ekstern whistleblowerordning er i risiko for repressalier, eller der på grund af sagens konkrete omstændigheder er ringe udsigt til, at overtrædelsen vil blive imødegået effektivt.

§ 6. Inatsisartutlovens beskyttelse gælder kun, hvis whistlebloweren havde rimelig grund til at antage, at de indberettede eller offentliggjorte oplysninger var korrekte på tidspunktet for indberetningen eller offentliggørelsen, og at oplysningerne henhørte under inatsisartutlovens anvendelsesområde, jf. § 1, stk. 1.

§ 7. En whistleblower, der opfylder beskyttelsesbetingelserne i §§ 5 og 6, anses ikke for at have tilsidesat en lovbestemt tavshedspligt og ifalder ikke nogen form for ansvar herfor, forudsat at whistlebloweren havde rimelig grund til at antage, at indberetningen eller offentliggørelsen af de pågældende oplysninger var nødvendig for at afsløre et forhold omfattet af § 1, stk. 1.

Stk. 2. En whistleblower, der opfylder beskyttelsesbetingelserne i §§ 5 og 6, ifalder ikke ansvar for at skaffe sig adgang til de oplysninger, som er indberettet eller offentliggjort, forudsat at en sådan handling ikke udgør en selvstændig handling, der kan foranstalles.

§ 8. En whistleblower må ikke udsættes for repressalier, herunder trussel om eller forsøg på repressalier, som følge af at vedkommende har foretaget en intern eller ekstern indberetning

eller foretaget en offentliggørelse i overensstemmelse med inatsisartutlovens regler herom. Whistlebloweren må endvidere ikke hindres eller forsøges hindret i at foretage indberetninger.

Stk. 2. Beskyttelsen mod repressalier efter stk. 1 omfatter tillige følgende personer:

- 1) Formidlere.
- 2) 3. parter, der har forbindelse til whistlebloweren, og som risikerer at blive udsat for repressalier i en arbejdsrelateret sammenhæng.
- 3) Virksomheder eller myndigheder, som whistlebloweren ejer eller arbejder for eller på anden måde er forbundet med i en arbejdsrelateret sammenhæng.

Stk. 3. En whistleblower har ret til at påberåbe sig en indberetning eller offentliggørelse for at søge afvisning af søgsmål, forudsat at whistlebloweren havde rimelig grund til at antage, at indberetningen eller offentliggørelsen var nødvendig for at afsløre en overtrædelse omfattet af § 1, stk. 1.

Kapitel 3

Interne whistleblowerordninger

Mulighed for at etablere en intern whistleblowerordning

§ 9. Arbejdsgivere i den private sektor kan etablere en intern whistleblowerordning, hvor arbejdstagerne kan indberette oplysninger omfattet af § 1, stk. 1.

Stk. 2. Arbejdsgivere omfattet af stk. 1 kan etablere koncernfælles interne whistleblowerordninger.

Stk. 3. Arbejdsgivere i den private sektor kan dele ressourcer med hensyn til etablering og drift af interne whistleblowerordninger.

Procedurer for intern indberetning og opfølgning

§ 10. En intern whistleblowerordning skal muliggøre skriftlig eller mundtlig indberetning eller begge dele.

Stk. 2. Er der mulighed for mundtlig indberetning jf. stk. 1, skal indberetningen på whistleblowerens anmodning være mulig via et fysisk møde inden for en rimelig frist.

Udpegning af intern whistleblowerenhed

§ 11. En arbejdsgiver, som vælger at etablere en intern whistleblowerordning i henhold til § 9, skal internt udpege en upartisk person eller afdeling, der skal varetage følgende opgaver:

- 1) At modtage indberetninger og have kontakt med whistlebloweren.
- 2) At følge op på indberetninger, jf. § 12, stk. 2, nr. 2.
- 3) At give feedback til whistlebloweren, jf. § 12, stk. 2, nr. 3.

Stk. 2. De opgaver, der er nævnt i stk. 1, kan varetages af en arbejdsgiver i et koncernforbundet selskab, som skal leve op til de krav om behandling, der følger af denne inatsisartutlov.

§ 12. En intern whistleblowerordning skal udformes, etableres og drives på en måde, der sikrer fortrolighed om identiteten på whistlebloweren, den berørte person og enhver tredjemand nævnt i indberetningen og forhindre uautoriseret adgang dertil.

Stk. 2. En arbejdsgiver omfattet af § 9 skal indføre passende procedurer for whistleblowerordningen, der sikrer følgende:

- 1) At whistlebloweren modtager en bekræftelse på modtagelse af indberetningen inden for 7 dage efter modtagelsen heraf.
- 2) At der omhyggeligt følges op på indberetninger.
- 3) At whistlebloweren modtager feedback hurtigst muligt og ikke senere end 3 måneder fra bekræftelsen af modtagelsen, jf. nr. 1.

Stk. 3. For interne whistleblowerordninger, er der ikke pligt til at behandle anonyme indberetninger.

Informationspligt

§ 13. En arbejdsgiver, som vælger at etablere en intern whistleblowerordning i henhold til § 9, skal i en klar og lettilgængelig form stille følgende oplysninger til rådighed for sine arbejdstagere:

- 1) Proceduren for at foretage indberetning til den interne whistleblowerordning, herunder opfordring til at indberette internt i tilfælde, hvor overtrædelsen kan imødegås effektivt internt, og hvor whistlebloweren vurderer, at der ikke er risiko for repressalier.

Dokumentationspligt

§ 14. En arbejdsgiver, som vælger at etablere en intern whistleblowerordning i henhold til § 9 eller er forpligtet til at oprette en ekstern whistleblowerordning i henhold til § 15 skal opbevare skriftlig dokumentation for etableringen af og procedurerne for whistleblowerordningen, jf. §§ 10-20.

Kapitel 4

Eksterne whistleblowerordninger

Pligt til at etablere en ekstern whistleblowerordning

§ 15. Følgende arbejdsgivere skal etablere en ekstern whistleblowerordning, hvor arbejdstagerne kan indberette oplysninger omfattet af § 1, stk. 1:

- 1) Offentlige arbejdsgivere.
- 2) Private arbejdsgivere med 30 eller flere ansatte.

Stk. 2. Whistleblowerordninger oprettet i medfør af sektorspecifik lovgivning, jf. § 2, opretholdes.

Stk. 3. Naalakkersuisut kan fastsætte regler om, at også private arbejdsgivere med færre end 30 ansatte skal etablere en whistleblowerordning som nævnt i stk. 1.

Stk. 4. Arbejdsgivere i den private sektor kan dele ressourcer med hensyn til etablering og drift af eksterne whistleblowerordninger.

Krav til eksterne whistleblowerordninger

§ 16. En ekstern whistleblowerordning skal muliggøre skriftlig og mundtlig indberetning og på whistleblowerens anmodning indberetning via et fysisk møde inden for en rimelig frist.

Stk. 2. Naalakkersuisut kan fastsætte nærmere regler om krav til den eksterne whistleblowerordning, der er nævnt i § 15.

§ 17. Arbejdsgivere som nævnt i § 15 skal udpege en ekstern 3. part, der er ansvarlig for følgende:

- 1) At modtage indberetninger og have kontakt med whistlebloweren.
- 2) At følge op på de modtagne indberetninger, jf. § 18, stk. 2, nr. 2.
- 3) At give feedback til whistlebloweren, jf. § 18, stk. 2, nr. 3.

Stk. 2. Koncernforbundne selskaber kan udpege samme eksterne 3. part til de opgaver, der er nævnt i stk. 1.

Stk. 3. Naalakkersuisut kan fastsætte regler om, at stk. 2 ikke skal finde anvendelse.

Procedurer for ekstern indberetning og opfølgning

§ 18. En ekstern whistleblowerordning skal udformes, etableres og drives på en måde, der sikrer oplysningernes fuldstændighed, integritet og fortrolighed samt forhindrer uautoriserede personer i at få adgang dertil.

Stk. 2. En ekstern whistleblowerordning skal indføre passende procedurer, der sikrer følgende:

- 1) At whistlebloweren modtager en bekræftelse på indberetningen inden for 7 kalenderdage efter modtagelsen heraf, medmindre whistlebloweren udtrykkeligt har anmodet om andet eller der er rimelig grund til at antage, at en bekræftelse på indberetningen vil bringe beskyttelsen af whistleblowerens identitet.
- 2) At der omhyggeligt følges op på indberetninger.
- 3) At whistlebloweren modtager feedback inden for en rimelig frist, der ikke overstiger 3 måneder fra bekræftelsen af modtagelsen eller 6 måneder i behørigt begrundede tilfælde.
- 4) At whistlebloweren modtager underretning om det endelige resultat af undersøgelser, der er udløst af indberetningen, hvis sådan meddelelse ikke er givet i forbindelse med feedback efter nr. 3.
- 5) At whistlebloweren modtager en begrundet skriftlig underretning forud for videregivelse af oplysninger, jf. § 25, stk. 4.

Stk. 3. En ekstern whistleblowerordning kan afvise indberetninger, der ikke er omfattet af inatsisartutlovens anvendelsesområde, jf. § 1, stk. 1, og er ikke forpligtet til at videresende disse til anden myndighed.

Informationspligt

§ 19. En arbejdsgiver omfattet af § 15 skal i en klar og lettilgængelig form stille oplysninger til rådighed for sine arbejdstagere om proceduren for at foretage indberetning til den eksterne whistleblowerordning.

Sagsafslutning

§ 20. En ekstern whistleblowerordning kan træffe afgørelse om at afslutte behandlingen af indberetninger, der:

- 1) indeholder oplysninger om overtrædelser, der er klart mindre alvorlige og ikke kræver yderligere opfølgning, eller
- 2) ikke indeholder væsentlige nye oplysninger om overtrædelser i forhold til en tidligere indberetning, for hvilken de relevante procedurer er afsluttet, medmindre nye retlige eller faktiske omstændigheder berettiger en anderledes opfølgning.

Stk. 2. Afgørelser efter stk. 1 kan ikke indbringes for administrativ myndighed.

Kapitel 5

Sagsbehandlingsregler for interne og eksterne whistleblowerordninger

§ 21. Behandling af personoplysninger kan ske, når det er nødvendigt for at behandle indberetninger, der er modtaget som led i en whistleblowerordning oprettet i henhold til denne inatsisartutlov.

Fælles regler for registrering m.v. i interne og eksterne whistleblowerordninger

§ 22. Modtagne indberetninger skal registreres. Registrering skal ske i overensstemmelse med tavshedspligten fastsat i § 24.

Stk. 2. Indberetninger må i medfør af denne inatsisartutlov kun opbevares, så længe det er nødvendigt og forholdsmæssigt for at overholde de krav, der følger af inatsisartutloven.

§ 23. Mundtlige indberetninger skal dokumenteres, ved at samtalen eller mødet efter samtykke fra whistlebloweren optages, eller ved at der udarbejdes et retvisende referat af mødet eller samtalen, som whistlebloweren har mulighed for at kontrollere, berigtige og acceptere ved at underskrive referatet.

Stk. 2. Mundtlige indberetninger afgivet via et digitalt kommunikationssystem kan endvidere dokumenteres, ved at der foretages en retvisende afskrift af samtalen, som whistlebloweren har mulighed for at kontrollere, berigtige og acceptere ved at underskrive afskriften.

Tavshedspligt

§ 24. Den, der er udpeget til at modtage og følge op på indberetninger, jf. § 11 eller § 17, har tavshedspligt med hensyn til oplysninger, der indgår heri.

Stk. 2. Tavshedspligten i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse for personer, der ved videregivelse efter § 25 får kendskab til oplysninger som nævnt i stk. 1.

Stk. 3. Tavshedspligten i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse for uautoriserede medarbejdere ved virksomheder eller myndigheder, der driver eksterne whistleblowerordninger, jf. § 15, som utilsigtet får kendskab til de i stk. 1 nævnte oplysninger.

Videregivelse

§ 25. Oplysninger om whistleblowerens identitet og andre oplysninger, ud fra hvilke whistleblowerens identitet direkte eller indirekte kan udledes, må ikke uden whistleblowerens udtrykkelige samtykke videregives til andre end autoriserede medarbejdere, der er kompetente til at modtage eller følge op på indberetninger, jf. § 11, stk. 1, og § 17.

Stk. 2. Oplysninger omfattet af stk. 1 må uden whistleblowerens samtykke kun videregives til anden offentlig myndighed, når videregivelsen sker for at imødegå overtrædelser, jf. § 1, stk. 1, eller med henblik på at sikre berørte personers ret til et forsvar.

Stk. 3. Andre oplysninger fra indberetninger end de i stk. 1 nævnte må kun videregives til andre end den, der er udpeget til at modtage og følge op på indberetninger, jf. § 11, stk. 1, og § 17, når det sker som led i opfølgning på en indberetning eller for at imødegå overtrædelser, jf. § 1, stk. 1.

Stk. 4. Whistlebloweren skal underrettes forud for videregivelse efter stk. 2, medmindre underretningen vil bringe relaterede undersøgelser eller retssager i fare.

Stk. 5. Landstingslov om sagsbehandling i den offentlige forvaltning kapitel 4-6 om partsaktindsigt, partshøring og begrundelse finder ikke anvendelse på de oplysninger, der er nævnt i stk. 1.

§ 26. Naalakkersuisut har adgang til at indhente alle relevante oplysninger ved dem, der er udpeget til at modtage og følge op på indberetninger, jf. § 11 og § 17, til brug for udarbejdelse af statistik.

Stk. 2. Naalakkersuisut fastsætter en skabelon, der kan anvendes til rapporteringen.

Klage over sagsbehandlingstiden i en intern eller ekstern whistleblowerordning

§ 27. Overskridelse af tidsfristerne i §§ 12 og 18 kan påklages til den Naalakkersuisoq, som Formanden for Naalakkersuisut træffer beslutning om, har ansvaret for klageprocessen.

Stk. 2. Finder den ressortansvarlige naalakkersuisoq, at overskridelsen af en tidsfrist ikke udelukkende er begrundet i sagens karakter og indhold, kan den ressortansvarlige naalakkersuisoq udpege en 2.- og ekstern 3. part som ansvarlig for sagens behandling. Udgifterne til sagens behandling afholdes af arbejdsgiveren. Er arbejdsgiveren under betalingsstandsning eller af anden grund ude af stand til at betale udgifterne, afholdes disse af Landskassen.

Kapitel 6

Godtgørelse, bevisbedømmelse og foranstaltninger

§ 28. Whistleblowere eller fysiske og juridiske personer omfattet af § 8, stk. 2, der er blevet udsat for repressalier som følge af en indberetning eller hindret eller forsøgt hindret i at foretage indberetning, jf. § 8, stk. 1, har krav på godtgørelse fra arbejdsgiveren. Godtgørelsen fastsættes under hensyn til vilkårene på det grønlandske arbejdsmarked.

Stk. 2. Hvis afskedigelse af en medarbejder er sket i strid med § 8, stk. 1, skal afskedigelsen underkendes, og ansættelsesforholdet opretholdes eller genoprettes, hvis medarbejderen ønsker dette. Dette gælder dog ikke, hvis det i særlige tilfælde og efter en afvejning af parternes interesser er åbenbart urimeligt at kræve ansættelsesforholdet opretholdt eller genoprettet.

Stk. 3. En whistleblower, der som følge af anskaffelse af dokumentation eller forsøg på anskaffelse af dokumentation for oplysninger om overtrædelser, jf. § 7, stk. 2, er blevet udsat for repressalier, har krav på godtgørelse. Godtgørelsen fastsættes under hensyn til vilkårene på det grønlandske arbejdsmarked.

§ 29. Beviser en whistleblower at have foretaget en indberetning eller offentliggørelse efter denne inatsisartutlov og lidt en ulempe, påhviler det modparten at bevise, at ulempen ikke udgjorde repressalier som følge af indberetningen.

Stk. 2. Stk. 1 finder tilsvarende anvendelse for fysiske og juridiske personer omfattet af § 8, stk. 2, hvor det er relevant.

§ 30. Der kan idømmes foranstaltninger i form af bøde efter kriminallov for Grønland for den der:

- 1) forsætligt eller ved grov uagtsomhed overtræder § 24 eller
- 2) bevidst indberetter eller offentliggør urigtige oplysninger.

Stk. 2. Der kan idømmes foranstaltninger i form af bøde efter kriminalloven for Grønland for en arbejdsgiver, jf. §§ 9 eller 15, der ikke lever op til arbejdsgiveres forpligtelser efter kapitel 3, 4 og 5.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) kriminalretligt ansvar efter reglerne i kriminallov for Grønland 5. kapitel.

Stk. 4. Bøder eller konfiskationer, der fastsættes efter stk. 1, 2 eller 3, tilfalder Landskassen.

Kapitel 7

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 31. Inatsisartutloven træder i kraft den 1. juli 2024.

Stk. 2. Inatsisartutloven finder anvendelse på forhold der ligger forud for lovens ikrafttrædelse.

Stk. 3. Kapitel 4 finder først anvendelse fra den 1. januar 2025 for arbejdsgivere i den private sektor med op til 100 ansatte.

Grønlands Selvstyre, den xx. xxx 2023

Formanden for Naalakkersuisut